

IZJAVA O DJECI I MLADIMA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

“Moramo zapamtiti da su djeca s teškoćama u razvoju prije svega djeca. Ona, kao i djeca bez teškoća, moraju imati pravo biti slobodna od nasilja, ona isto tako imaju pravo biti poštovana i zaštićena. Naša je zakonska dužnost osigurati da se to dogodi.”

(Charlotte Mc Clain-Nhlapo, editorial board of the UN SG Study on Violence against children)

Mi, članovi Europske mreže pravobranitelja za djecu (ENOC), apeliramo na svoje Vlade da – bez odlaganja – ratificiraju Konvenciju UN o pravima osoba s invaliditetom (UN, 13. prosinac 2006.) i njezin Fakultativni protokol te da učine sve što je potrebno za njihovu potpunu primjenu.

Konvencija utvrđuje pristup djeci i mladima s teškoćama u razvoju temeljen na pravima i nadopunjuje prava djece donesena Konvencijom UN o pravima djeteta.

Konvencija utvrđuje osam glavnih načela, uključujući “poštovanje razvojnih sposobnosti djece s teškoćama u razvoju i poštovanje prava djece s teškoćama u razvoju da očuvaju svoj identitet”. Ona apelira na Vlade da iniciraju promjene društvenog ozračja naglašavajući ravnopravnost, uključivanje i nediskriminaciju djece s teškoćama u razvoju.

Kako bi se to ostvarilo, hitno pozivamo svoje Vlade – i ostala nadležna tijela – da podrže i ulažu u sljedeće aktivnosti:

▣ Podizanje svijesti

1. Osiguravanje informacija djeci i mladima s teškoćama u razvoju, njihovim vršnjacima i široj javnosti o teškoćama, s namjerom suzbijanja stereotipa i poticanja prihvaćanja različitosti.
2. Upoznavanje javnosti s teškoćama u razvoju i promoviranje pozitivne slike o djeci s teškoćama u razvoju, poštovanje djece s teškoćama u razvoju i njihovih prava.
3. Širenje informacija o opasnostima uporabe alkohola, cigareta i određenih lijekova za vrijeme trudnoće.

▣ Sudjelovanje

1. Imajući na umu članak 12. Konvencije o pravima djeteta, promovirati sudjelovanje djece, doista slušati djecu s teškoćama u razvoju i uključiti ih u stvaranje politika.
2. Priznati da djeca s teškoćama u razvoju najbolje poznaju uvjete u kojima žive; zato sustavi moraju biti uspostavljeni tako da osposobe i ohrabre djecu i mlade da razmjenjuju svoja iskustva te u potpunosti sudjeluju, kako u donošenju odluka o njima samima, tako i u politici i javnom životu.
3. Omogućiti potpuni pristup djece i mladih s teškoćama u razvoju svim slobodnim, kulturnim i sportskim aktivnostima, uključujući posebne aktivnosti za djecu s teškoćama u razvoju te im omogućiti da sami izaberu aktivnosti u kojima će sudjelovati.

▣ Inkluzija

1. Poduzeti sve potrebne mjere kako bi se djeca s teškoćama u razvoju u potpunosti uključila u sva područja života, ravnopravno s drugom djecom kako bi se osiguralo potpuno ostvarivanje njihovih ljudskih prava i temeljnih sloboda.
2. Ulagati, ciljano, u promociju i implementaciju inkluzivnog obrazovanja i poduzeti mjere kako bi se osigurala inkluzija na svim razinama odgojno-obrazovnog sustava. Sredstva za takva ulaganja ne smiju biti ograničena te ih treba sustavno preispitivati imajući u vidu različite mogućnosti.

▣ Vršnjačka podrška

1. Poduzeti mjere u školskom i izvanškolskom okruženju kako bi se zadovoljile potrebe djece s teškoćama u razvoju da se druže s drugom djecom u zajednici.

▣ Skrb u ustanovama za djecu s teškoćama u razvoju

1. Odluku o smještaju u ustanovu donositi isključivo u najboljem interesu djeteta a nikada samo zbog teškoće u razvoju ili financijskih razloga.
2. Osigurati ulaganje u zapošljavanje i trajnu edukaciju dovoljnog broja stručnjaka u ustanovama koje skrbe o djeci s teškoćama u razvoju.
3. Tretman u ustanovama mora biti u skladu sa standardima ljudskih prava te mora biti pod stalnim nadzorom, koji uključuje periodične procjene individualnog smještaja i tretmana.
4. Potrebno je uspostaviti odgovarajuću podršku kako bi se djecu i mlade pripremilo i osposobilo za postupni prelazak u samostalan život i zapošljavanje.

▣ Podrška članovima obitelji

1. Pružiti podršku obiteljima kako bi ih se povremeno rasteretilo od neprekidne brige o djeci s teškoćama u razvoju.
2. Braći/sestrama djece s teškoćama u razvoju omogućiti posebnu dodatnu podršku uključujući samopomoć i podršku vršnjačkih skupina.

▣ Sprječavanje zlostavljanja i nasilja

1. Prepoznati činjenicu da su djeca s teškoćama u razvoju, posebno djevojčice, izloženija zlostavljanju te poduzeti djelotvorne mjere za sprječavanje zlostavljanja, uključujući inicijative podrške „pozitivnom roditeljstvu“¹.
2. Osigurati dodatna sredstva za tretman žrtava zlostavljanja i nasilja.

▣ Pristupačnost

1. Aktivno promovirati nesmetani pristup svim područjima života kroz inkluzivno sudjelovanje u društvenom životu te svim sredstvima, uključujući zakonodavstvo, promicati primjenu „univerzalnog dizajna“² u svim javnim prostorima.
2. Osigurati pristup djeci s teškoćama u razvoju: svim javnim površinama uključujući škole, fakultete, trgovačke centre, javni prijevoz, kao i objektima za igru i provođenje slobodnog vremena.

▣ Zdravlje

1. Pružiti djeci s teškoćama u razvoju najbolju moguću zdravstvenu zaštitu uključujući rano otkrivanje i intervenciju, kao i bilo koju vrstu pomoći i podrške potrebne za njihovu specifičnu teškoću.
2. Zabraniti prisilnu sterilizaciju djece s teškoćama u razvoju kao i prisiljavanje na upotrebu kontracepcijskih sredstava.

▣ Strateški instrumenti

1. U potpunosti provesti Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom i ispuniti obveze navedene u članku 33. o ustroju središnjeg mjesta unutar Vlade i uspostavi koordinacijskog mehanizma unutar Vlade za primjenu Konvencije te nezavisne mehanizme za nadzor nad primjenom Konvencije (u skladu s Pariškim načelima).
2. Potrebno je uspostaviti mehanizam prava na žalbu, tamo gdje još ne postoji, te olakšati pristup nezavisnim institucijama (pravobraniteljima). Potrebno je provoditi kampanje s ciljem informiranja i podizanja svijesti o postojanju nezavisnih institucija te povećanje njihove dostupnosti djeci s teškoćama u razvoju.

¹ „Pozitivno roditeljstvo“ (poticajno, kompetentno)

² „Univerzalni dizajn“ označava oblikovanje proizvoda, okruženja, programa i usluga na način da ih mogu koristiti svi ljudi u najvećoj mogućoj mjeri, bez potrebe prilagođavanja ili posebnog oblikovanja. On ne isključuje pomoćne naprave za određene skupine osoba s invaliditetom u onim slučajevima kada je to potrebno.

[Dodatak 1: Izvori](#)

The Convention on the Rights of Persons with Disabilities and its Optional Protocol

<http://www.un.org/esa/socdev/enable/conventioninfo.htm>

General comment No. 9 (CRC/C/GC/9 2006) The rights of children with disabilities

[http://www.unhchr.ch/tbs/doc.nsf/\(Symbol\)/CRC.C.GC.9.En?OpenDocument](http://www.unhchr.ch/tbs/doc.nsf/(Symbol)/CRC.C.GC.9.En?OpenDocument)

Council of Europe Disability Action Plan to promote the rights and full participation of people with disabilities in society: improving the quality of life of people with disabilities in Europe 2006-2015

http://www.coe.int/t/e/social_cohesion/soc%2Dsp/integration/02_council_of_europe_disability_action_plan/Council_of_Europe_Disability_Action_Plan.asp#TopOfPage

Salamanca Declaration and Framework of Action: Final Declaration of the UNESCO Conference organised in collaboration with the Spanish Ministry of Education in Salamanca, 7-10 June 1994; updates on the website: (English/French)

http://portal.unesco.org/education/en/ev.php-URL_ID=7560&URL_DO=DO_TOPIC...

The Innocenti Digest on 'Promoting the Rights of Children with Disabilities'

<http://www.unicef-irc.org/publications/pdf/digest13-disability.pdf>

Athens Youth Declaration; Ministry of National Education and Religious Affairs of the Hellenic Republic, Athens, 17 May 2003

The Standard Rules on the Equalisation of Opportunities for Persons with Disabilities

(French, English, Russian etc); Resolution of the General Assembly 20 December 1993

www.un.org/esa/socdev/enable/dissre00.htm

Inclusive Education in Europe: Website as a result of University collaboration under Erasmus programme (actually Socrates): www.uva.es/inclusion/index.htm

Integration in Europe: Provision for Pupils with Special Educational Needs. Trends in 14 European Countries:

http://european-agency.org/publications/agency_publications/integration/main.htm

No one is to suffer disadvantages by being disabled; document issued by the German National Coalition, October 2000 (German/English)

Madrid Declaration about Discrimination

http://www.disabilityworld.org/09-10_02/news/madrid.shtml

[Dodatak 2: Organizacije](#)

United Nations Enable

<http://www.un.org/disabilities/>

Inclusion International

www.inclusion-international.org

European Disability Forum

www.edf-fehp.org/

Disabled Peoples' International

<http://v1.dpi.org/lang-en/index>

Disability Rights Promotion International (D.R.P.I.)

<http://www.yorku.ca/drpi/>